

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XIV. évfolyam, 66. szám

2011/4.

Felelősség a közösségért

Az, aki közéleti és közösségi feladatok elvégzését vállalja fel, aki valóban a közért kíván tenni, annak felelőssége és a demokratikus társadalmi rendszerben egyszersmind szabadsága is, hogy úgy tegye, hogy az az érintettek számára érthető, átlátható legyen. Aki a közössége iránt elkötelezett, akiben tiszta értékek munkálkodnak, az tudja, hogy sok jóakarató embertársra van szükség a jövő építéséhez. Az tudja, hogy a közösségért cselekedni és eredményeket felmutatni nem egyéni harc és nem egyéni siker.

A közösségi értékeinkért történő elkötelezett cselekvés – mely civil társadalmunk sajátos küldetése – egyszersmind közös felelősségvállalás és közös öröm. A jelenben a fenn tartható jövőért cselekszünk, a megmaradásunkért. Kinek kellene fontosabb legyen az, amit teszünk, amilyen problémákba ütközünk, amilyen sikereink vannak? Kitől várjuk, hogy megértést és támogatást kapjunk? Teszünk-e azért, hogy mások is megértsék, miért munkálkodunk? Helyén vannak-e az értékeink és közös örömeinknek tudunk-e büszkén hangot adni? Ha a közösségeink jobb jövőjéért kívánunk cselekedni, odafigyelünk-e arra, hogy a fiataljaink jelene, hétköznapija hogyan szerveződik? Követjük-e a társadalmi változásokat, amelyek kihatással vannak közösségeink jövőjére? Van-e véleményünk és megosztjuk-e másokkal is abban a hitben, hogy a közös párbeszéd és cselekvés átütő erejű tud lenni? Vagy ezekben már nem hiszünk?

Számtalan kérdés, ami mind arra utal, hogy mi, miként élünk a nyilvánosság adta lehetőséggel. Mert lehetőségünk erre ma már van. De tudatosul-e bennünk, és cselekvéssé formálódik-e? Sok szép példa van rá, és mégis gyenge még a hangunk. Még kevesekben él a megosztás felelőssége és öröme. Ennek a felelősségnek a tudatában kell a civil társadalom tagjaként élni a nyilvánosság adta lehetőséggel. Aktív civil szerepvállalásra van szükség.

Csáki Rozália

(A megosztás felelőssége és öröme című cikk megjelent a Civil Fórum XII. évfolyam első lapszámbában.)

Kiss Benedek: Járok a nyárban

*Járom a nyarat,
járok
hazai tájakon.
Itt indult bennem
világot látni
kéz a kézben
az öröm s a fájdalom.*

*Repültem fölötte repülön délnek,
mint a madár, ha ősz jön.
S íme, hajamat veri a dér – már
őszben időzöm.*

*Az első szerelem itt sajgatót meg,
56 itt sajgatót,
Asszonyról,
Istenről,
Hazáról
alföldül érzek,
alföldül gondolkodok.*

*Nagyváros fogadott fiává,
de Alföld:
édes szülém te vagy:
Járom a nyarat
hazai tájon,
s megsimogatom,
dűlőút-ráncaidat!*

Fotó: Ujvári Sándor

Rólunk van szó: részletek a Faluszövetség állásfoglalásából

Közigazgatásunk átalakítása

„A községi intézmények ugyanazt jelentik a szabadság számára, mint az elemi iskola a tudomány számára. A nép általuk fér a szabadsághoz, s tanulja meg, hogyan élhet vele békésen és szokhat hozzá alkalmazásához. Községi intézmények nélkül a nemzet létrehozhat szabad kormányzatot, de nem ismerheti a szabadság szellemét.” (Alexis de Tocqueville)

A helyi közigazgatási rendszer a hazai társadalmi biztonság legszilárdabb tartó oszlopának bizonyult. Az államigazgatási és önkormányzati hatáskörök gyakorlása a „polgárközeli közigazgatás szellemében” valósul meg a jegyzők, körjegyzők és helyi hivatali ügyintézők által. Ezt változtatni csak úgy szabad, ha a polgárközeliség nem csorbul. Demokratikus egy közigazgatás akkor, ha a polgár a hatáskör címzettjét (ügyintézőt, jegyzőt) és annak felettes szervét (képviselőtestület) közvetlenül, helyben elérheti, és munkájukat kontroll alatt tarthatja. Hatékony akkor, ha számára még éppen elviselhető az a fáradság, amivel ügyeinek elintézése jár. Ha az állam költségtagarékossága azt eredményezi, hogy a polgár távolodik az ügyintézőtől és csorbul a közvetlen kontroll határfoka, illetve megnő az ügy elintézéséhez szükséges fáradság (idő és költség, bonyolult hivatali rendszerben ismeretlen ügymenet és hivatalnokok) ez csak bosszúságot okoz és rendezetlen ügyű állampolgárok ezreit hozza, mert a polgár számára így már elérhetetlen a „modern” közigazgatás.

A falusi emberek a falujukban érzik otthon magukat. Ne kényszerítsük őket a városban lévő járási hivatalba olyan ügyek elintézésére, amit most helyben tudnak rendezni. A körjegyzőségek önkéntességével szemben a járáások törvényi létrehozása, a hatáskörrel bíró önálló falusi hivatalok számának drasztikus csökkentése, a polgár számára nehezebben átlátható növekvő hivatali bürokrácia a gazdaságosság és a társadalmi hatékonyság javításának esélyét rontja.

Kíváncsú az, hogy az állami szervek döntően az irányítói, megelőző jellegű ellenőrzési, korlátozó és preferáló, az alacsonyabb szinteket segítő funkciót töltsenek be, de ne „ügyintézzenek”.

A polgárban nem lehet szétválasztani az államigazgatási és önkormányzati hatósági ügyeket. Számára csak ügy létezik, aminek elrendezéséhez hivatalba kell mennie, és ha nem kap megfelelő kiszolgálást, azt inkább a helyi vezetőkön kéri számon, kevésbé a járási központon. Faluhelyeken a húsz év önkormányzatiság nemcsak az utak és járdák építésével telt, hanem az ember-ember közötti kapcsolatok is más minőségi szintre jutottak.

Adjunk jogkört minden faluközösségnek, hogy eldöntse, képes-e fenntartani településén a hivatalt, és ha ezt vállalja, tegye. Az igen tág határok között változó kisközösségi életkörülmények tekintetében a kiegyenlítő nemzeti támogatási mechanizmusok fenntartása továbbra is nélkülözhetetlen. A felelősség azonban egyaránt terhelje mindenki vállát, azaz a felelőtlenség következményeit viselje kis falu és nagyváros egyaránt, kockáztatva akár a városházi-megyeházi hivatal önálló működését is. A kollektív felelőtlenséget csak az egyéni és közösségi felelősség erősítésével lehetséges meg-

szüntetni. Vannak nehéz helyzetben lévő, önhibájukon valóban kívül eső okok miatt elszegényedett települések, ahol a legszükségesebb karbantartásokhoz is jó, ha anyagra futja a közpénzből, a munkadíjat viszont elengedi a helyi mesterember, mert a közösség tulajdonában lévő iskola, óvoda, orvosi rendelő, községháza beázásának megszüntetése, málló vakolat kijavítása becsületbeli kérdés.

A falvak lakóit a közszolgáltatások elérhetősége és a hatáskör-átrendezés tekintetében legközvetlenebbül érintő önálló hivatal 2379 falusi településen nem működhetne, ahol a lakosság 17 százaléka él az ország területének 47,4 százalékán.

A polgár nem olcsó államot, hanem neki és családjának biztonságos otthont adó, szerethető hazát akar. Nemcsak az érdekli, hogy minél gyorsabban elintézzék az ügyét, hanem a helyi közjósággal jó gazdaként sáfárkodó képviselőket és közszolgákat látni is akarja, munkájukat felügyelni, tőlük a tanács házában tanácsot kérni, a közösség igazgatásával kapcsolatban rajtuk keresztül visszajelezni is. Ez az intimitás a járási, vagy a közös hivatal útján már nem létezik, vagy csak gyatrán, mert elvész a lokalitás személyessége, iktatott ügyirattá degradálva emberi sorsokat.

Meggyőződésünk, hogy a jelenlegi önkormányzati és közigazgatási rendszer sem nem jó, sem nem rossz. Ezért azt nem átalakítani, hanem a résztvevőket jobbitani, erkölcsösebbé válásukat minden lehetséges módon elősegíteni, meglévő jogszabályainkat a közjó szelleme szerint alkalmazni kell. Legyen demokratikusabb, szabályozottabb, költségtagarékosabb, a közszolgálat igazi feladatára jobban orientáló az önkormányzati rendszerünk.

Keressünk költségmegtakarítást eredményező, a hivatali bürokráciát egyszerűsítő, a helyi leleményt serkentő megoldásokat, és vezessük be ezeket minél előbb!

Szabó Gellért, elnök

Teljes anyag elérhető: www.faluszovetseg.hu

Erdélyi vendégek

Ismét voltak vendégeink, májusban Erdélyből. Gyergyószentmiklóson és Gyergyóremetén dolgozó kollégák látogattak Magyarországra a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete meghívására – Balázs Sándor Romániai Falugondnokok Szövetsége elnökének vezetésével – három napos szakmai útra. Az anyaországban működő falu- és tanyagondnokok tevékenységére voltak kíváncsiak. Erdélyben összesen 30 szolgálat működik. Ott a katolikus Caritas, az evangélikus és a baptista református egyház működtetik a falugondnokságokat az önkormányzatokkal együttműködve.

Cserkeszőlőn Szokolai Lajos polgármester fogadta a vendégeket. Bemutatta a települést, majd rövid ízelítőt adtunk a szolgálat munkájáról, megmutattuk a külterületünket és a fürdőt. Ebédre vendégül láttuk őket a Nap-sugár étteremben.

Lászlóné Zsiros Mária, Cserkeszőlő

Kiemelt figyelmet érdemlő program

Hosszú távú fejlődés várható

Tanyafejlesztési Program – 2011. Az alábbiakban áttekintést adunk a Vidékfejlesztési Minisztérium a tanyás térségek fejlesztésére kiírt pályázati terveiről.

A tanyák és tanyás térségek megőrzéséről, fejlesztéséről szóló, ötpárti konszenzussal benyújtott és elfogadott 49/2009. (V. 27.) számú országgyűlési határozat kinyilvánítja, hogy a tanya hagyományos gazdálkodási, települési és létforma, a magyar társadalmi, településszerkezeti és gazdaságtörténeti örökség több évszázados múltja visszatekintő része. Sajátos társadalomföldrajzi, építészeti, nyelvi, néprajzi és tájképi sajátosságai révén a tanyás településrendszer a magyar nemzeti örökség, illetve az európai örökség részét képezi. Megfelelő fejlesztéssel megvan az esély arra, hogy a tanyarendszer korszerű formában megújuljon és a tanyás térségeink a fenntarthatóság, az integrált vidékfejlesztés és a többfunkciós mezőgazdaság Európában kialakult fejlesztési modelljének megfelelő irányba fejlődjenek.

A Tanyafejlesztési Program a társadalmi egyeztetés alatt álló Nemzeti Vidékstratégia egyik kiemelt nemzeti stratégiai programja, a kormányzat prioritása. Az egymilliárd forint keretösszeggel elfogadott, nemzeti forrásból megvalósuló program elindításának célja a tanyás települések önkormányzatai, kistérségi társulások, tanyagondnoki szervezetek, valamint a tanyai gazdálkodók számára fejlesztési lehetőség biztosítása, ezáltal a tanyás térségekben élők, gazdálkodók helyzetének, életkörülményeinek javítása, valamint egy hosszú távú tanyafejlesztési program beindítása, az alapok megteremtése.

A program pályázatos formában fog megvalósulni, kétféle pályázati típussal, a pályázati felhívásokban szereplő alföldi tanyás településeken (összesen 206 település).

1. A tanyák, valamint az alföldi tanyás térségek megőrzését és fejlesztését célzó települési és térségi fejlesztések, melynek keretében a támogatás a tervek szerint a következő célokra lesz igényelhető:

- tanyai termékek piacra jutásának elősegítésére;
- a tanyás térségek külterületi földútjainak karbantartását, rendszeres felújítását biztosító gépek, eszközök beszerzésére;
- a villany nélküli tanyák energiaellátását biztosító önkormányzati fejlesztésekre;
- a tanyákon élők egészséges ivóvízzel történő ellátása érdekében szükséges vízminőség vizsgálatok elvégzésére;
- a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztésére, valamint
- térségi tanyafejlesztési programok kidolgozására.

E támogatásokra – célonként eltérően – a pályázati felhívásban nevesített tanyás települések önkormányzatai, önkormányzati konzorciumai, az önkormányzatok által alapított non-profit gazdasági társaságok, többcélú kistérségi társulásai, a tanyás térségekben működő megyei agrárkamarak, illetve a megyei agrárkamarak által alapított non-profit gazdasági társaságok; a tanyagondnoki szolgál-

atok fejlesztése cél esetében a szolgálatokat fenntartó önkormányzatok, kistérségi társulások, egyházak; valamint a tanyagondnoki szolgálatokat összefogó ernyő civil szervezetek adhatnak be pályázatot.

2. Tanyagazdaságok fejlesztése, melynek keretében a támogatás a tervek szerint a következő célokra lesz igényelhető:

- tanyai lakóépület felújítására;
- gazdálkodási célú épületek felújítására, építésére;
- gazdálkodási gépek, kisgépek, eszközök fejlesztésére, beszerzésére;
- karám, kerítés létesítésére, felújítására;
- vetőmag, gyümölcsfa csemete vásárlására, beszerzésére;
- állatállomány kialakítására, bővítésére;
- tanyagazdaságok megújuló energiával történő energetikai megújítására;
- egészséges ivóvíz beszerzéséhez szükséges létesítmények beruházására, valamint
- természetközeli, egyedi szennyvíz-kezelésre és elhelyezésére.

A támogatásra az a tanyás településeken élő tanyagazda adhat be pályázatot, aki életvitelszerűen tanyán él, a tanya az ingatlan-nyilvántartás szerint a saját vagy a házastársa tulajdonában van, a tanyagazdaságban mezőgazdasági tevékenységet folytat, az összes árbevételének legalább ötven százaléka mezőgazdasági tevékenységből származik és 2010-ben a mezőgazdasági tevékenységből származó árbevétele nem haladta meg a nettó ötmillió forintot.

A támogatás vissza nem térítendő, mértéke a települési és térségi fejlesztések esetében 90 százalék, a tanyagazdaságok esetében 75 százalék. A pályázónak pályázati díjat nem kell fizetnie, előleg igényelhető a megítélt támogatás 25 százalékáig. Egy pályázó egy pályázati célra csak egy pályázatot nyújthat be. Tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése cél esetében valamennyi működtetett tanyagondnoki szolgálatra igényelhető támogatás.

A pályázati egységcsomag (pályázati felhívások, adatlapok, kitöltési útmutatók) a Vidékfejlesztési Minisztérium (www.kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-minisztérium) és a Vidékfejlesztési Képzési és Szaktanácsadási Intézet (VKSZI) honlapján (www.vkszi.hu) lesznek elérhetők, 2011 augusztusától. A pályázatokat a VKSZI elektronikus adatlap kitöltő felületén vagy postán lehet benyújtani a VKSZI címére (Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet; 1223 Budapest, Park út 2.)

A pályázatok benyújtására a tervek szerint egy-másfél hónap áll majd rendelkezésre. A minisztérium az ősszel el kívánja bírálni a pályázatokat, hogy a nyertes pályázókkal a támogatási szerződéseket még idén meg lehessen kötni, és a fejlesztések megvalósítása is a minél hamarabb elkezdődhessen. A pályázatokkal kapcsolatban a VKSZI munkatársai adnak majd felvilágosítást.

Czene Zsolt osztályvezető,
Vidékfejlesztési Minisztérium

Csemőben találkoztunk

Erősödjön meg a vidék!

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete 2011. május 19-én találkozóra invitálta Csemőbe a működési területén szolgálatot teljesítő falu- és tanyagondnokokat. A rendezvényen mintegy százan vettek részt a község szívében lévő Tempom téren.

Mindjárt a program elején sikert aratott a Kiskondás Néptánccsoport és a helyi mazsorettek műsora. Ezután Bartha Alajosné, Csemő község polgármestere mutatta be a települést. Elhangzott, hogy a település homokos talajon fekszik, területe a külterületekkel együtt 8000 ha, hossza 25 km, ahol jelenleg négy tanyagondnok teljesít szolgálatot. A homok nem kedvez a mezőgazdaságnak, így a megélhetést más forrásból kell előteremteniük a helyi lakosoknak. Az egykor halmozottan hátrányos helyzetű közösség mára teljesen átalakult: a folyamatos fejlesztéseknek és pályázati programoknak köszönhetően átformálódott a község képe: megújult az iskola, óvoda és a központ is. Csemő község 1997-ben elnyerte a „Virágos Magyarországért” címet, majd 1998-ban az «Európa legvirágosabb községe» harmadik helyezette lett.

Nagy érdeklődés kísérte a tanyagondnokok beszámolóját is. Elsőként a 2003 júniusában kinevezett Turcsán István vázolta fel munkáját. A külterület bejárása során többször megnehezíti munkáját a homokos talaj, illetve a téli időjárás. Ezen nehézségek számára nagy kihívást jelentenek. Feladatait mindig az aktuális igények és szükségletek hatá-

rozzák meg: ha kell, bevásárol, gyógyszer vált ki, orvoshoz szállít. A Szüreti Fesztivál megszervezésében is jelentős szerepet vállal az Aranykakas-díjas tanyagondnok. Másodikként a 2006-ban megválasztott Szűcs Ferenc ismertette teendői sokszínűségét. Legfőképp beteg és idős emberek kéri segítségét, de az iskola tanulóit is ő szállítja különböző rendezvényekre, versenyekre. Miután végzettsége lakatos, így mind a négy külterületen és az önkormányzatnál is ő látja el az ilyen jellegű munkákat. Nagy László 2010 májusában választotta a tanyagondnoki hivatást, ő is beszámolt munkája mindennapjairól. Kezdetben kollégáitól sok segítséget kapott, mára kiismeri magát a külterületen. Az ellátottak elfogadták és megszerették, ami számára a legnagyobb elismerés. A rendezvény résztvevői utolsóként Oláh Attilát hallhatták, aki három éve kezdte a tanyagondnoki munkát. A megszokott tevékenységeken túl asztalos feladatokat is végez. Ezt követően ismét a település irányítója szólt: Bartha Alajosné a tanyagondnokokat a polgármester legfőbb segítőinek nevezte, s megköszönte áldásos munkájukat.

A találkozón felszólalt Halmi Tibor, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Pest megyei kirendeltségének vezetője is. Sok szép emlék fűzi Csemő községhez, ahol öt évig falugazdászként tevékenykedett. Beszédében kitért a tanyagondnoki szolgálatok eredményes munkájára, majd ismertette a Vidékfejlesztési Minisztérium programjait. Hangsúlyozta a tanya fontosságát, amely a lehetőségekhez mérten kiemelt

támogatásban részesül majd. Többek között falufejlesztésre, falusi turizmusra, mikrovállalkozások fejlesztésére és a vidéki örökség megőrzésére írnak ki pályázatokat. Erősödjön meg a vidék! – hangzott el zárogondolatként.

Csörszné Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének ügyvezetője beszámolt arról, hogy a kormány egymilliárd forintot különített el a tanyafejlesztésre. A falu- és tanyagondnoki szolgálatok megerősítésére és támogatására ebből 50 millió forint áll rendelkezésre. Minden olyan település nyújthat majd be pályázatot, ahol legalább 200 fő vagy a lakosok két százaléka külterületen él. Pályázni elsősorban kisebb eszközbeszerzésekre, tanyán élők számára szervezett programokra lehet.

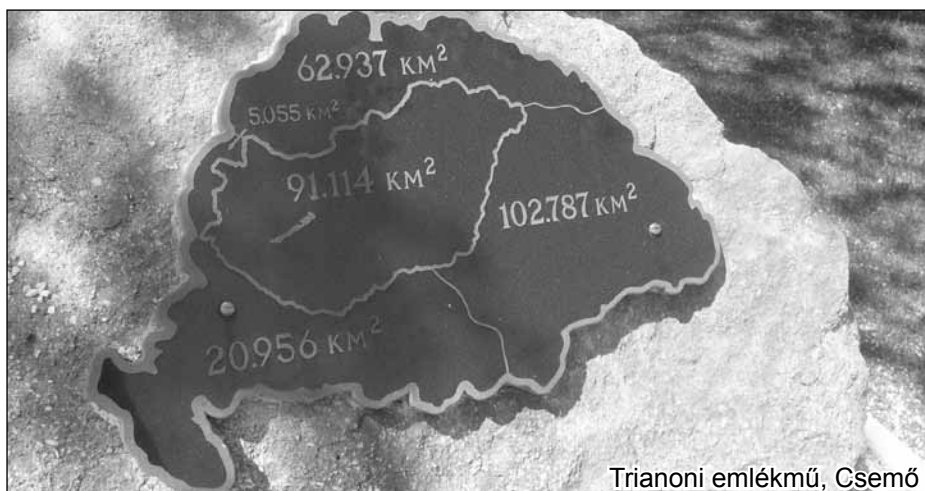
Ezt követően Cseh Imrétől Ballószög tanyagondnokától búcsúztunk, nyugdíjba vonulása alkalmából, megköszönve munkáját.

Svájci fiatalok 45 kerékpárt, a szükséges felszerelésekre pedig pénzt gyűjtöttek a tanyán élők megsegítésére. A helyszínen nyolc kerékpárt adtunk át: Cibakházára kettő, Csárdaszállásra egy, Csemőre egy, Cserkeszőlőre három, Tarhosra egy kerékpárt juttatnak el a tanyagondnokok.

Szó esett a jövőbeni pályázati lehetőségekről is. Egyesületünk az új TÁMOP 1.4.3 projektfejlesztési feladatait teljesítette és pályázhat a második fordulóra, amelynek keretein belül olyan foglalkoztatási- és oktatási programot kívánunk végrehajtani, amelybe gyesről visszatérő kismamák vehetnek majd részt, reményeink szerint 38-an.

Örömről szólt, hogy a szerbiai Kishegyesről is érkeztek vendégek a rendezvényre. Kishegyes, illetve a közigazgatásilag hozzátartozó Bácsfeketehegy és Szeghegy jelenleg három szolgálatot üzemeltet. A tanyagondnoksággal egy 2008-as konferencián ismerkedtek meg egyesületünk jóvoltából. Szűcs István tanyagondnok elmondta, hogy körülbelül 120 ellátottjuk van, akiket heti rendszerességgel látogatnak. Munkájuk során nagy segítség, hogy egészségügyi nővér és házi kisértő is elkíséri őket. Feladataik legalább

Trianoni emlékmű, Csemő

annyira változatosak, mint hazai kollégáik esetében: bevásárolnak, beteget szállítanak, fűvet nyírnak, s mint mindenhol, itt is a helyi igények határozzák meg aznapi teendőiket. Szokola Béla tanyagondnok a négyezer lelket számoló Bácsfeketehegyről érkezett. Hivatásával kapcsolatban kiemelte, hogy a hasonlóságok mellett eltéréseket is mutat az ottani szolgálat. A település lakosainak közel 75 százaléka magyar ajkú, 25 százalékuk pedig valamilyen szláv nyelvet beszél – így a tanyagondnoknak szükségszerűen több nyelven kell tudnia.

A formálódó szerbiai szolgálatokkal kapcsolatban Csörszné Zelenák Katalin örömmel számolt be IPA projektükről, amely a Falugondnokság határok nélkül címet viseli. A 2011. január 29-én indult képzés célja természetesen a falugondnokság ismeretanyagának átadása, azonban a falusi turizmus után érdeklődők is hasznos ismeretekkel gazdagodhatnak Kelle István előadásai nyomán. Jelenleg a gyakorlati képzések zajlanak. Több határ menti tanyagondnokos település is jelezte, hogy szívesen fogadna hallgatót gyakorlatra, például Öttömös, Ásotthalom,

Domaszék, Kelebia, Mórahalom és Rösztke.

A csemői rendezvényen bemutatkoztak az újonnan megválasztott falu- és tanyagondnokok is. Ballószögben Nemes Antal vette át a nyugdíjba vonuló Cseh Imrétől a külterületen élők számára nélkülözhetetlen feladatokat. Orgoványon néhány éve megszűnt a tanyagondnoki szolgálat, egy hónapja azonban újraindult, Csernus Bálintot választották meg erre a feladatra. Ásotthalmon Gál József Hebők Antalnak adta át a munkát, aki megjegyezte, hogy az időséssel való kommunikáció elsajátítása volt számára a legnehezebb. A „szokásos” feladatokon túl mozgóboltot is üzemeltet.

Végezetül a polgármester asszony sétára invitálta a résztvevőket. A csemői tanyagondnokok kalauzolásában többek között megtekintettük a templomot, amelyet Orisek Ferenc fafaragó művész alkotásai díszítenek, a Nefelejcs Óvodát, a Ladányi Mihály Általános Iskolát és a tájházat.

Az eredményes szakmai program után jó hangulatban váltak el egymástól a jelenlévő falu- és tanyagondnokok, intézményvezetők és polgármesterek. Hamarosan újra találkozunk!

Kürtösi Zoltán Milán

Kétsopronyi örömök

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete által kiírt kerékpárpályázat boldog nyertesei megkapták a tanyavilágban nélkülözhetetlennek számító közlekedési eszközt.

Tanyagondnoki szolgálatunkon keresztül sokan vettek részt a pályázaton, ám közülük csak ketten kerültek a boldog nyertesek közé. A svájci Dübendorfi Kantonsschule Glattal gimnazistáinak és az egyesületnek köszönhetően Kelemen Zoltán felnőtt férfigerékpárt kapott. Rendkívül meghatódott, hogy a szerencse neki kedvezett. Gyermek-

kerékpárt Fábíán Anna Tünde vehetett át. Édesanyja sírva mondott köszönetet érte, a kislány pedig megfogadta, hogy kellőképpen vigyáz majd rá.

Hát így varázsolhattunk május 30-ából december 24-ét, vagyis egy tavaszi napból karácsonyt. Örömet szerezni, ajándékozni bármikor jó érzés. Martina Cole szavait idéve: „Az élet különös. Soha nem lehet tudni, mire milyen sors vár, hogy egy átlagos nap végén mi következik be.”

Márkus János
tanyagondnok

Workshop Öttömösön

Közösségépítés bizalommal

„Az emberek bizalma, szeretete és a felé irányuló lelkesedésük a munkánk gyümölcse. Ezért érdemes tenni többet és többet, mert vannak akik lelkesednek, megköszönik a munkát és lesznek egyre többen.” (Nagygyörgy Szabolcs falugondnok)

Öttömösön tartottuk május végén a Magyar-Szerb határon átnyúló IPA projekt második falugondnoki szakmai műhelyét. Öttömös az elmúlt húsz évben határon túli településekkel vette fel a kapcsolatot, így már négy testvértelepülése van: a Vajdaságban Horgos és Kisiac; Erdélyben Csíkköz és az Arad melletti Ópálos.

Novemberben az első szakmai műhelybeszélgetésen azt volt a cél, hogy bemutassuk a falugondnokság, tanyagondnokság sokszínűségét. Most arról folytattunk eszmecsere, hogy mire van szükség a Vajdaságban, mire lehet szükség a kialakuló új szolgáltatásoknál, mert úgy működik jól egy falugondnokság, ha azt csinálja a falugondnok, amire helyben igény van, s a helyben kialakult szükségletekre valamilyen választ ad.

Elfogadta a meghívást a Romániai Magyar Falugondnoki Szövetség elnöke, Balázs Sándor, valamint a Gyulafehérvári Caritas, Észak-Bácskai helyi közösségek vezetői, a képzés hallgatói, Magyarokanizsa község szakemberei, valamint Tóth-Glemba Klára, az Újvidéki Tartományi Titkárság a munkatársa, aki Nagybecskerekén a Kulturális Egyesület vezetője is, a

Kishegyesi Női Fórum Egyesület s a Szabadkai Caritas.

Elsőként Erdélyből a Gyulafehérvári Caritas munkatársát, Benes Saroltát hallgattuk meg. Hét falugondnokságot működtetnek. Fontosnak tartják, hogy helyben az adott önkormányzat vezetése felismerje, lássa a szolgálat szükségét. Középtávú cél, hogy a falugondnokság bekerüljön a romániai mestersegek könyvébe, mert csak ezután lehet normatív támogatást igényelni. A falugondnoksággal azokon a településeken, településrészekben akarnak segíteni, amelyek elszigeteltek, vagy távol esnek a községközpontoktól. Komplette segítségnyújtásként fogják fel a falugondnokságot, ahol a cél a helyi esélyegyenlőség növelése, az életminőség jobbá tétele, illetve egy erős közösségi élet kialakítása, ami ahhoz járul hozzá, hogy az ott lakókat a helyben maradásra motiválja.

A falugondnokság tevékenysége szerteágazó, komplex tevékenység. Községi tevékenységekre vonatkozó feladatokat, illetve egészségügyel kapcsolatos feladatokat látnak el a falugondnokok. A községi tevékenységeken belül a szállítással kapcsolatos feladatok, szakmai találkozókkal, bürokratikus rendszerben segítő eligazítással, illetve ezen kívül beszerzéssel és háztartási segítségnyújtással is foglalkoznak. Azt szeretnék, hogy ha a falugondnok az adott kistépülésen olyan kezdeményező, aktív szereplő lenne, akinek feladata a kulturális élet, közművelődés, a községi szerveződések összetartása, erősítése. Ezen kívül a mezőgazdasági, vidékfejlesztési folyamatoknak, és számos támogatási rendszereknek a közvetítő szerepét is átvénné. Egy információs szerepet is elképzelnek. A falugondnokok a Caritas Vidékfejlesztés alkalmazottai, viszont nagyon fontosnak tartják, hogy helyi lakosok legyenek. Működik egy koordinációs iroda, ahol az adminisztráció zajlik. Nagyon fontos szempont a működési költségeknek az előteremtése. Támogató partnereik: Hargita Megye Tanácsa, azok a helyi önkormányzatok, ahová ezek a kistépülések tartoznak, ezenkívül második éve kapnak állami támogatást.

Vajdaságban a testvértelepülések segítségével indult el az együttműködés a falugondnoki szolgáltatások ügyében. Kishegyes községből Zsidai Erzsébet és Radulovic Gordana, a Nők Kishegyesi Fórumától

mutatta be a már működő három falugondnokságot. Kishegyes három településből áll: Bácsfeketehegy, Szeghegy és Kishegyes. Nincs tanyaviláguk, tehát teljesen mások az igények, mint Magyarországon, de arra jöttek rá, hogy a céljaik ugyanazok: az idősek és betegek a saját környezetükben tudjanak maradni, és az életminőségük ne változzon, sőt növekedjen. Kishegyesen így indultak a Szabadkai Caritas segítségével két munkással, egy háziasszonnyal és egy egészségügyi nővérrel. Ahogy jöttek a pályázatok, úgy bővítették a szolgáltatást. Sok energiát fektettek arra, hogy az önkénteseket is bekapcsolják, akik délutánonként el tudnak menni a felhasználóinkhoz: sétálni velük vagy közösen kalácsot sütni; ezzel is elűzzék a magányukat. Arra jöttek rá, hogy az idősek, betegek elzártak a külvilágtól, ki kell őket mozdítani. Közös délutánokat szerveznek. Az elsőn 10-15-en voltak. A másodikon már 30-an, és mostmár 60-70 fő is érdeklődik. Műsort szerveztek nekik. Ezenkívül a falugondnokok megbízottságra vagy kórházi látogatásra is elszállítja azt, akinek szüksége van erre.

Ric Gábor, a Szabadkai Caritas tevékenységét három csoportba sorolja: az időseknek, a fiataloknak és a szükségben lévőknek szóló projektek. Harminchárom munkatársuk van, körülbelül 510 időset ápolnak a saját otthonaikban. Kishegyesen az önkormányzat szintén nagyon nyitott, és a nyertes projektek révén három embert tudnak alkalmazni falugondnokként.

A bácskai kistérségből több település képviseltette magát a workshopon. Engi Péter, az Észak-Bácska Homokháti Kistérség Településfejlesztési Egye-

sület elnöke is részt vett a tanácskozáson, társparnerek a projekt végrehajtásában. Tíz évvel ezelőtt alakították az egyesületünket Horgos, Kispiac, Ludas, Királyhalma és Hajdújárás összefogásával, s most mindegyik település bekapcsolódott a falugondnoki programba.

Herédi Tivadar Horgos Helyi Közösség titkára szerint el kell különíteni azt, hogy mik a szükségletei a községen belül élőknek, és a tanyavilágban, illetve a kisebb településen élő lakosoknak. Aki tanyán él, az alapvetően hátrányos helyzetű, mivel nem jutnak el hozzájuk olyan szolgáltatások, mint például a Szociális Központ vagy a Nyugdíjas Egyesület által biztosított kedvezményes fa, szén, stb. igénylése, vagy a termelők újrabejegyzése. Ezeket a szolgáltatásokat szeretnénk kivinni, mivel egy-két-három ember foglalkoztatásáról van szó. Kezdetben logisztikai feladatokat látnának el, hogy ezek a szolgáltatások megjelenjenek a tanyavilágban, valamint a településeken belül valamilyen pluszt: közösségfejlesztő, turisztikai, művelődési vagy oktatási programba kapcsolódnának be.

Szarapka Ede, Kispiac helyi közösségének elnöke szerint olyan képzett fiatalokat és személyeket kapnak, akik bármikor bevetethetők lesznek a homokháti kistérség területén, ha meglesz a megfelelő anyagi háttér. Szerbiában a hiányos infrastruktúra, a centralizáció következtében az embereknek mindig a központ felé kell haladni, és bármi intéznivalójuk van, el kell jutniuk a központba. Kispiac és Horgos között található egy rész, amely közel 150-200 lakost érint, s mindkét településtől igen-igen messze van,

legalább öt-tíz kilométerre. Itt lehetne a kiindulópontja a falugondnoki hálózatnak, innen kezdőhetne például a gyermekek utaztatása az iskolába. A falvakban működő mezőgazdasági bejegyzéseket ugyancsak a központban tudják megtenni, tehát oda is eljuttathatnák a rászorulókat. A falugondnok a település életében is részt vehetne, bekapcsolódhatna különböző rendezvények szervezésébe, és segíteni tudna a helyi közösség működésében. A hajdújárás helyi közösség tanácsának tagja is jelezte, náluk a lakosság egyharmada tanyán él. Most az autópálya „levágta” őket, még jobban elszigetelődtek a falutól. Nekik kiemelt segítségre volna szükségük.

Szabados Tamara, a képzés egyik résztvevője szociális munka szakon végzett. Ő a közösségépítést tartja fontosnak. De legfontosabb: a bizalom kiépítése.

Körmendi Rózsa, a horgosi tanyavilág képviselője tősgyökeres tanyai. A Fodor dűlőben élő közösségük 230 lelket számlál. Úgy érzi, hogy ennek a kis közösségnek nem fizetett tanyagondnoka, hiszen bármikor szívesen segít. Szerinte a falugondnok munkájában nagyon fontos lenne, hogy lásson rá az emberek problémáira, tudjon tanácsot adni, hogy hová forduljanak: szociális központhoz, esetleg pszichológushoz, pszichiáterhez vagy családsegítőhöz. Az elhangzottak alapján javaslat készül a falugondnokság bevezetésére.

Csörszné Zelenák Katalin

Élmények a látóúton

A HU-SRB/0901/2.2.2./141 számú Falugondnokság pályázati projekt résztvevői 2011. július 7-8-9-én Magyarországra látogattak, hogy tanyagondnokok településeken, így Röszkén, Mórahalmon, Csengődön, Kecske-méten, Tiszakürtön, Kiskunfélegyházán és Öttömösön gyűjtsenek tapasztalatokat. A látóútra a képzésben részesülőkön kívül a projektben egyéb szakmai munkát végzők is eljöttek.

Az élményekkel teli barangolásról következő számunkban közlünk bővebb beszámolót!

Kishegyesi barátainknál jártunk

Kincset érő kapcsolatok

Május egyik szombatján tizenötön útra keltünk, hogy felkeressük kedves ismerőseinket, barátainkat a vajdasági Kishegyesen. A helyi Női Fórum Egyesület meghívásának tettünk eleget. A személyes találkozásoknak fontos szerepe van, hiszen ezek nélkül csak formális, papírízű kapcsolatok kötnének össze bennünket, pedig igényünk van egymás mindennapi életének megismerésére, a gondok, problémák megosztására és átbeszélésére, az együttgondolkodásra is.

Zsidai Erzsébet, a Nők Kishegyesi Fórumának fáradhatatlan elnöke és segítői, a szorgos asszonyok, valamint a helyi közösség vezetője a tűzoltólaktanyában terített asztallal fogadtak bennünket. A finom, házas reggeli után jól esett sétálni a településen. Lassan, ráérősen, hiszen a lényeg az, hogy együtt lehettünk, beszélgethettünk. A séta alkalmat adott egymás hétköznapijainak megismerésére, az örömek és gondok megtagasztalására, a jövő terveinek megosztására.

Rácsodálkozhattunk a helyi értékekre is. Ilyen például a művelődési ház, amely otthont ad a közösségi programoknak. A katolikus templom kertjében most formálódik, épülszépül a szoborpark. A sűrű lombú fák kellemes pihenőhelyet adnak a helybelieknek s az itt megforduló vendégeknek. Betértünk a temp-

lomba is: igazi meglepetést okozott szépségével. A kívülről szerény, ám belülről pompásan díszített épületben jó volt elidőzni egy kicsit. Megnéztük a temetőt, ahonnan szép kilátás nyílik Kishegyesre, és idegenvezetőnkől meghallgattuk az 1848-as hősök tiszteletére emelt obeliszk történetét. Ezután a fesztiválok, zenei koncertek helyszínéül szolgáló Domboshoz érkeztünk. A helyszín kialakítása példaértékű számunkra is, merthogy a most rendezett, karbantartott füves területen korábban a település szemétdombja volt. Hajdanán az itt lakók közül többen inkább elköltöztek, de mára megfordult a helyzet. Mindez a tetterre kész, lelkes helyi fiataloknak köszönhető, akik nem vártak másra, hanem egész egyszerűen nekifogtak és kitakarították a helyet.

A nap hátralevő részében felkerestük a Kátay család tulajdonában lévő tájházat, ahol a múlt tárgyi emlékei segítségével visszapörgethettük az idő kerekét. A kiadós és nagyon finom ebéd után a Kátay család falusi vendégházához mentünk, ahol mindenki szívélyes fogadtatásban részesült, legyen az többször visszatérő vagy új vendég.

Rohanó világunkban kincsként kell őrizni a jól működő emberi kapcsolatokat, a barátságokat. Örülök, hogy részese lehettem egy ilyen találkozásnak.

Szűcs Imréné

Hírek

Közlekedjünk négy keréken balesetmentesen!

Falugondnokok négy keréken címmel baleset-megelőzési vetélkedő lesz 2011. július 27-én délelőtt 10 órától Kecskeméten, a Granada Wellness, Konferencia és Sport Hotel területén.

A Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitányság Baleset-megelőzési Bizottsága a KRESZ-t már jól ismerő, rendszeresen gépjárművel közlekedők számára egy magasabb szintű megmérettetés lehetőségét teremti meg, s a balesetmentes közlekedést segíti elő. A versenyre háromfős csapatokban falu- és tanyagondnokok neveztek egyesületünk működési területéről mind az öt megyéből.

Negyedszer Bodogláron

A Kiskunmajsa melletti Bodoglár határában húzódó tisztás adott otthont a negyedik alkalommal megrendezett falunapnak. Városunkból, illetve a környező településekről egyaránt érkeztek érdeklődők.

A rendezvény a nap „főszereplőivel”, a traktorok felvonulásával vette kezdetét. Kiskunmajsa központjából Szank érintésével vonultak a járművek a bodoglári tisztásra, hogy ott számos versenyszámban – szlalom, erőhúzás, valamint gyorsulási- és szépségverseny – bizonyíthassanak. A vendégek egész nap szemügyre vehették a legkülönbözőbb küllemű és fajtájú haszongépjárműveket. A veterántól egészen a legkorszerűbbekig számos típus megfordult a helyszínen.

Idén pörköltfőző versennyel bővült a program. A gyerekeket légvár, arcfestés, valamint számos ügyességi vetélkedő várta. Volt zsákban futás, lufi- és lisztfújás, talicskatozás és kötélhúzás. A megmérettetés „csokiesővel” zárult.

Szikora Tibor tanyagondnok, Kiskunmajsa

Búcsúzunk, Lelkészem

Nehéz ilyenkor tollat fogni, gondolatokat mondattá formálni – egyáltalán megszólalni, búcsúzni. Engedjék meg, hogy kissé személyes legyen ez a megemlékezés, búcsúzás – egy igazi baráttól búcsúzunk. Nekem Ő sokkal több, mint egy tanyagondnok kolléga, munkatárs, nekem Ő nemcsak Zátonyi János személy szerint, hanem „Lelkészem”, én Őt így szólítottam és így is fogom.

Elvesztettünk egy nagyszerű Embert, aki egész életét az emberek lelki és testi gondozására, segítésére ál-

dozta – mint lelkész és tanyagondnok. Néhány gondolat az életútjáról. Negyven esztendeje lelkész, több éve tanyagondnok. Elévülhetetlen érdemei vannak: lelkészként szolgálta a gyülekezeteket, tanyagondnokként segítette a rászorulókat. Gazdag életút áll mögötte: sikerek, örömök és nehézségek, küzdelem a betegséggel. Tudott örülni mindennek, és megtalálta a személyes hangot mindenkivel. Boldog volt, amikor segíthetett, akár az egyházának, akár másoknak. Határozott, szókimondó, maximális igazságérzetű emberként ismertük. Mindig mindenről elmondta a véleményét, jótanácsokat adott, megnyugtatta a háborgó lelkeket. Küzdött a betegségével, de sohasem panaszkodott. Tudta, hogy aminek el kell jönni, az előbb-utóbb úgyis bekövetkezik. Sajnos igen korán jött, az Úr magához szólította. Most már a mennyből szolgálja a gyülekezetét, imádkozik értünk.

De én tudom – Ő végleg sohasem hagy magunkra minket. Vigyáz ránk,

ellát bennünket tanácsaival. Továbbra is megnyugtatja a háborgó lelkeket – Ő mindig velünk és szívünkben él.

Lelkészem, engedd meg, hogy Müller Péter versével búcsúzzam tőled mindnyájunk nevében, mert Te igaz szívvel szerettél és mi is szeretünk mindörökké!

Dernovics László

Találkozásunk emlékére

A mulandóság országában rövid a „veled” és hosszú a „nélküled”. Itt, látod, minden ideig-óráig tart.

A barátság: egy kézfogás, szemek ismerős összevillanása. Találkozás – és máris búcsúzás. Az „együtt” itt egy suhanó repülés a szakadék fölött.

Minden mulandó. Minden valóságnak hitt tudatállapot csak álom és eloszlik, kivéve egyet: ez a szeretet.

Találkozó Jászszentandrás Félte őrzött jövő

Falugondnoki találkozón jártunk július hatodikán Jászszentandrás. A program Nagy Zita mese-mondó szereplésével kezdődött, akinek tehetségéről a Jászok Világtalálkozóján is meggyőződhattunk már. Ezt követően Banka Ferenc polgármester vázolta fel az 1886 óta önálló, 125 éves település életét az öt megyéből érkező több mint kilencven résztvevőnek. Banka Alajosné és Kerek János tanyagondnok a tanyavilágban végzett munka szépségeit és nehézségeit ecsetelte, amivel az itt élő embereknek tudnak segíteni. Dr. Czene Zsolt, a Vidékfejlesztési Minisztérium osztályvezetője a Tanyafejlesztési Programról adott tájékoztatást, kiemelve a tanyaprogram céljait és a meghirdetendő pályázat prioritásait. (Lásd a 3. oldalon lévő cikket!) Az egyesület pályázati programjainak ismertetése után egy kellemes séta során megismerkedtünk a településsel.

A község első iskolaépületében kapott helyet a helytörténeti gyűjtemény, ahol állandó kiállítás és időszakos tárlatok, valamint Huszárovics Antalné szalmafonó munkái tekinthetők meg. Jászszentandrás él Dávid Sándor népi iparművész, akinek alkotásai nemcsak helyben csodálhatók meg, hanem szerte az országban.

A helység egyik fő látványossága a Czigler Győző tervezte neogótikus stílusú, 1903-ban épült katolikus templom. A templom freskóit Aba-Novák Vilmos és Chiovini Ferenc, a szekciókat pedig Czumpf Imre festette. Dávid Sándor népi iparművész felhívta a figyelmünket a templom különle-

gességeire, majd hangversenyt adott a Jászszentandrás Kamarakórus Baginé Czékman Dóra vezetésével.

A barangoláson láthattuk a Kisfa-ludi-Stróbl Zsigmond szobrász által készített I. világháborús szobrot és Csíkszentmihályi Róbert emlékművét, melyet a II. világháborúban elesett katonáknak emeletek. A római katolikus templom előtti téren álló Szent András-szobor Kő Pál szobrászművész 2007-ben felavatott alkotása. Innen a művelődési házba vezetett az utunk, hogy igazi jászági ízeket kóstolhassunk. A szakács, Banka Béla önkormányzati képviselő és segítői birka- és szürkemarhapörkölttel vártak bennünket.

Zelenák Katalin

Dupla öröm Nagyréten

Békéscsaba külterületén mintegy 3105 fő él, mely a lakosság öt százalékát teszi ki. A legtöbb tanyai ember Nagyrét tanyavilágában lakik, is itt a legnagyobb a szociális és egyéb intézményi ellátásból fokozottan kirekesztődtek száma.

Örömmel értesültünk a nagyszerű lehetőségről, melynek köszönhetően a tanyasi gyermekek, fiatalok és felnőttek mindennapi közlekedési nehézségei adománykerékpárok

által enyhülhetnek. Ugyanis az itteni családok többsége nem engedheti meg magának sem új, sem használt kerékpár vásárlását, de még a meglévő kerékpárok felújítását sem, hiszen minden forintnak megvan a helye. Négy levélben mintegy 17 tanyasi fiatal, illetve gyermek részére pályáztunk.

Nagy örömkre szolgált, amikor arról értesültünk, hogy két felnőtt női kerékpár találhat gazdára a jelentkezők között. Mindkét biciklit fiatal, gyermekeit egyedül nevelő édesanya kapta. A két család tíztagú, melyből nyolcan tíz év alattiak. A gyermekek közoktatási intézménybe szállítását a tanyagondnoki szolgálat végzi, de rossz időjárás esetén az apróságok mindennap hosszú sétára kényszerülnek, hogy elérjenek a tanyagondnoki autóig.

A kerékpárokat mindkét család kitörő örömmel és megalapozottsággal fogadta, s ez számunkra is szívet melengető érzést jelentett. A gyermekek valóságos rajongással vették birtokba az új szerzeményüket.

Ezúton köszönjük a svájci fiataloknak e nagyszerű kezdeményezést, illetve a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének a közreműködést és a rengeteg befektetett munkát!

Gárdián Viktor

Békéscsaba, Nagyrét tanyagondnoka

Van még tíz évünk

Otthonunk a Föld címmel egy éve láthattuk az m1 műsorán az eredetileg Home (Otthon) című nagyszabású filmet, amely az élet kialakulásáról, a napjainkig vezető folyamatokról, jelenünk gondjairól és jövőnk kilátásairól szól. Eszerint az élet négymilliárd éve keletkezett a Földön, amely éppen megfelelő távolságra van a Naptól ahhoz, hogy a széndioxiddal és vízpárával telített forró légkörből kicsapódjon a vízgőz és létrejöhessenek a folyók és óceánok. A hőforrások archeobaktériumai alakították át a légkört azzal, hogy a mérgező szén-dioxidot kivonni. A lassan kialakuló növényi életformák szabadították fel az oxigént, amelynek 70 százalékát ma is a zöld algák termelik. A légkörünk egyensúlya nagy mértékben múlik a korallzátonyok megmaradásán és épségén. A fák kialakulása tette lehetővé a talajok létrejöttét. A szárazföldi élet alapfeltétele a humusz. A csodálatos és rejtélyes Földön minden fajnak, minden élőlénynek megvan a szerepe, egyiket sem nevezhetjük károsnak vagy fölöslegesnek.

Az ember csak 200 ezer éve jelent meg a bolygón, és csak 150 ezer évvel ezelőtt kezdett letelepedni, főként a vízpartokon, ahol az emberiség nagy része ma is él. Az első városok mintegy hatezer éve épültek, itt oszthatták meg tudásukat és termékeiket a népek, itt kezdődött a civilizáció. Az emberiség energiáit testi erejéből és környezetéből merítette, és a mai népesség kétharmada még mindig így él, a család egyetlen tőkéje a gyerek. Az első forradalom a földművelés kezdete volt 8-10 ezer éve, amely véget vetett a vadászat-gyűjtögetés esetlegességének. Egyre nagyobb felesleg keletkezett, így a földművesek egy részéből kézműves, majd kereskedő lett. Az ipari forradalom és a földbe zárt energia (kőszén, földgáz, kőolaj) ijesztően felgyorsították a folyamatokat, egy emberöltő alatt radikálisabb változások zajlottak, mint addig összesen. A hétmilliárdnyi ember fele ma már városokban él, és igaz, hogy a földművelőknek csak három százaléka használ traktort, de ők termelik meg a szükségletek döntő többségét. Az új földművelés véget

Fotó: Bozóki Imre

vetett a talajtól és az éghajlattól való függésnek, azonban a petrokémiai forradalom (üzemanyagok, vegyszerek) és a monokultúra jelentős új veszélyeknek tette ki a mezőgazdaságot (új kártevők). A megtermelt termények nagy része viszont állati takarmány és bioüzemanyag lesz, mivel nem csak a népesség nő dinamikusán, hanem a húsfogyasztás is.

Az új mezőgazdaságot az olaj tartja mozgásban, és az olajtól függünk az egyre fokozódó közlekedési igényünkkel is. A legtöbb termék ezernyi kilométert utazik a fogyasztóig, megsokszorozódott a nemzetközi kereskedelem, a tengeri halászat, és sokak számára még mindig nem hihető, hogy száz év alatt feléljük a természet tartalékait. Habár az emberiség ötödének legfőbb élelme a hal, a tengeri emlősök már éheznek, és a vízimadarak is egyre nehezebben találnak táplálékot. A felszíni és a felszín alatti vízkészletek is apadnak. Indiában a kutak harmada már kiszáradt. A vízfelszínt szivacs-ként szabályozó mocsarak, az erdők rohamosan fogynak, ezáltal fajok ezrei tűnnek el, és velük elvész az élő anyag általuk képviselt intelligenciája, a komplexitás (biodiverzitás), az ön-szabályozó, egyensúly fenntartó képesség.

A légkör felmelegedése nemcsak a sarkkörökon túl okoz gondokat, de

beláthatatlanok a szibériai állandóan fagyott talaj oladásának következményei is a metán felszabadulása miatt.

Jó hír: van tíz évünk a folyamatok visszafordítására, és ehhez a képzeletnél sokkal több a közünk. Beletartozunk a népesség ama 20 százalékába, amely a források 80 százalékát használja fel, ide érthetjük a vizet, az energiát, az élelmiszereket és általában a fogyasztást. Becslések szerint 200 millió embernek el kell hagynia a lakhelyét, azaz új helyre kell költöznie. Ezt a hihetetlen méretű népességátrendeződést csak a szolidaritás, az együttműködés, a tolerancia növelésével lehet megvalósítani. Ideje összefognunk, szerteágazó intézkedéseket hoznunk a Föld védelmében. Mindehhez egyenként és közösen is hozzájárulhatunk. A mozgalomhoz – igény esetén a www.goodplanet.org címen lehet csatlakozni, de hozzájárulásunk csatlakozás nélkül is igen hatásos lehet.

Természetesen a tanya- és falugondnokoknak – mint példaadó, és sok ember háztartását segítő személyeknek – fokozott a felelősségük, akár a bevásárlásokra, akár a környezetünkben végzendő feladatokra, akár a mindennapi „jó szóra” gondolunk. Milyen egyszerű is lenne háztartásonként állandó, tartós és könnyen tisztítható bevásárlószatyorral végezni a beszerzéseket, milyen jó lenne a helyi termelőktől beszerezni a lehető legtöbb élelmiszert, és milyen nagyszerű lenne kisebb nagyobb helyi összejöveteleket szervezni, ahol gondjainkat, teendőinket meg tudjuk beszélni. A szelektív hulladékgyűjtésben is segíthetünk, környezetvédelmi szervezetektől jól használható információkat szerezhetünk a körültekintő vegyszerhasználatra (beleértve a mosogató- és mosószereket is), a kerti hulladék komposztálásának módszereire. Hatékonyan segíthetünk a veszélyes hulladékok megfelelő gyűjtőhelyre szállításával, és azzal, ha saját magunk is takarékosan és körültekintően használjuk környezetünket.

Faludi Erika

Új Kispad Alapítvány
www.kispad.org.hu

Gyógynövénytár

Zeller

(*Apium graveolens*)

Népies neve: celler.

A növény leírása: Az ernyősvirágzatúak (Umbelliferae) családjába tartozik. A zeller ismert fűszernövény. A meleg, napos helyeket kedveli.

Hogyan gyűjtsük? A növénynek mind a termését, gumóját, mind pedig a felső zöld részét hasznosítják. Zöldje a májusi palántázási időszak után folyamatosan szedhető, gumója őszre húsosodik.

Mi van benne? Tele van szerves anyagokkal, sókkal, amelyek nagymértékben hozzájárulnak a vér savtalanításához. De legnagyobb értéke a szerves nátrium tartalma, amely jelenlétében hatékonyabb a kalcium felszívódása. Megtalálható benne: nátrium, kalcium, foszfor, kálium, vas, magnézium, A, B, C vitaminok és nyomelemek.

Mire jó? Erős vízhajtó, étvágycsökkentő, nyugtató, potenciajavító. A zeller megtisztítja a májat és a nyirokrendszert, valamint javítja az emésztést, serkenti a veseműködést. A zeller egyensúlyba hozza a vér sav-lúg tartalmát.

tést, serkenti a veseműködést. A zeller egyensúlyba hozza a vér sav-lúg tartalmát.

Hogyan használjuk? Tea: 3 dl vízbe tegyünk 2 teáskanálnyi zellermagot vagy összeaprított zellerlevelet, forraljuk fel, majd 3-5 perc elteltével szűrjük le. Vizelethajtónak alkalmazzuk. Zellerlé: A zeller húsos gumóját hámozzuk meg, és léfacsaró edényben préseljük ki. Ízesíthetjük almával, répával. Fűszerként: Általában húseletek, főzelékek, levesek, mártások, grillételek, saláták elkészítésekor használják. Felhasználása természetesen nyersen a leghasznosabb.

Érdekesség: A görögök már a középkorban használták gyógyító erejéért. A görögöknél nagy tisztelete volt a zellernek. Az atlétikai versenyek győzteseit virágcsokor helyett néhány zellerlevéllel jutalmazták. Hazánkba, a hajdani Pannóniába először római telepések hozták magukkal a zellergumót, s kezdték el termesztését.

Jó tudni! Vesegyulladás esetén a zeller illóolajának a használata ellenjavallt.

IPA záró konferencia

2011. augusztus 23-án 10 órától Öttömösön, a Művelődési Házban rendezzük meg az IPA magyar-szerb határon átnyúló Falugondnokság elnevezésű projekt záró konferenciáját.

Minden érdeklődő jelentkezését várjuk!

Családi nap 2011

Egyesületünk Családi napot szervez 2011. augusztus 6-án, szombaton a Bács-Kiskun megyei Bócsán az iskola mögötti parkerdőben, melyre mindenkit szeretettel várunk. (A parkerdő megközelíthető Bócsán, a Flóra vendéglő melletti bekötőúton balra tartva.) Érkezés reggel 9 órától folyamatosan, távozás pedig mindenkinek

kedve szerint... A program házigazdája a bócsai önkormányzat, a főszervező pedig Mucsi Tibor és Veiszhaz Imréné helyi tanyagondnokok.

A programban szerepel:

- szabadtéri főzés: nyolc bográcsban fő az étel az ászotthalmi, csólyospálosi, csemői, szatymazi és más jelentkező mesterszakácsok jóvoltából; óriáspalacsinta sütés; a bócsai polgármester pedig egy bogrács pörköltet ajánlott fel.

- vidám családi vetélkedő,
- pihenés, lovaskocsikázás, zenekar, borkóstolás

- ugráló vár a gyerekeknek a jászberényi tanyagondnok jóvoltából és meglepetések.

Vendégként várjuk a Kishegyesi Női Fórum Egyesület tagjait, valamint a Baramya Megyei Falugondnok Egyesület képviselőit.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Ipoly u. 1/A

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeгинé Ország Edit, Moiskó Csilla,

Tördelő: Almási László

Rajz: Vida Ágnes

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét

Megjelent a

támogatásával.